

Vlaamse overheid

Koning Albert II-laan 35 bus 33

1030 BRUSSEL

T 02 553 35 79 op werkdagen van 9 tot 12u en 13 tot 16u

ouderenzorg@vlaanderen.be

www.zorg-en-gezondheid.be

////////////////////////////////////

Maatregelen voor de aangemelde en erkende groepen van assistentiewoningen (GAW) en de serviceflatgebouwen (SFG) – COVID-19

Update 28 april 2020

////////////////////////////////////

Aandachtspunten:

- deze maatregelen wijzigen permanent.
- **Zorg en Gezondheid werkt de maatregelen permanent bij. Omdat de wijzigingen elkaar in hoog tempo opvolgen, is het mogelijk dat de meest recente geldende beslissingen van de federale overheid nog niet opgenomen zijn. De maatregelen van de federale overheid primeren in dat geval op de Vlaamse maatregelen**

U vindt updates via:

- <https://www.zorg-en-gezondheid.be/uitbraak-coronavirus-covid-19>
- <https://www.zorg-en-gezondheid.be/corona-richtlijnen-voor-zorgprofessionals>
- <https://www.zorginfecties.be>

1. CONTEXT

De **architectuur** van een groep van assistentiewoningen of een serviceflatgebouw bepaalt welke maatregelen van toepassing zijn.

Groepen van assistentiewoningen en serviceflatgebouwen zijn bestemd voor zelfredzame personen ouder dan 65 jaar.

Het is in het belang van deze risicogroep dat alle maatregelen strikt worden opgevolgd door alle bewoners om besmetting te voorkomen. Dit is de verantwoordelijkheid van de beheersinstantie maar ook van iedere individuele bewoner.

Binnen de groepen van assistentiewoningen en serviceflatgebouwen is er **geen overschrijding** van de erkende capaciteit toegestaan.

2. MAATREGELEN IN EEN GROEP VAN ASSISTENTIEWONINGEN OF EEN SERVICEFLATGEBOUW DAT FYSIEK DEEL UITMAAKT VAN EEN ANDERE (ZORG)VOORZIENING

Als de groep van assistentiewoningen of het serviceflatgebouw **binnen het gebouw van een andere (zorg)voorziening**, waaronder een woonzorgcentrum, is gelegen **en** over **een gezamenlijke ingang** beschikt, gelden dezelfde maatregelen als voor de woonzorgcentra.

Als de groep assistentiewoningen of het serviceflatgebouw binnen het gebouw van een andere voorziening is gelegen én beschikt over een **aparte ingang**, maar **niet volledig fysiek kan worden afgesloten** van de andere voorziening, door deuren die op slot kunnen, dan gelden eveneens dezelfde maatregelen als voor de woonzorgcentra.

- In deze beide situaties is er dus een **algemeen bezoekersverbod** van kracht.
- Toegang tot de groep van assistentiewoningen of het serviceflatgebouw is enkel mogelijk door personen opgesomd in de maatregelen voor woonzorgcentra.
- Conform de maatregelen voor de woonzorgcentra, kunnen niet-(mogelijke¹) COVID-19 bewoners samen eten (in het woonzorgcentrum, in de ontmoetingsruimte van de groep van assistentiewoningen of van het serviceflatgebouw) en gebruik maken van de dienstverlening van het woonzorgcentrum.
- De maatregelen voor (mogelijke) COVID-19 bewoners en medewerkers zijn dezelfde als voor (mogelijke) COVID-19 bewoners en medewerkers van het woonzorgcentrum. Indien er specifieke maatregelen zijn voor groepen van assistentiewoningen worden deze in dit document vermeld.

3. MAATREGELEN VOOR ALLE ANDERE GROEPEN VAN ASSISTENTIEWONINGEN OF SERVICEFLATGEBOUWEN

Een individuele serviceflat of assistentiewoning is de private woning van de bewoner. Dit betekent dat alle beschermende maatregelen die van toepassing zijn voor **alle burgers** ook gelden voor de bewoners van groepen van assistentiewoningen en serviceflatgebouwen.

Bijkomend gaat het hier om een **kwetsbare** doelgroep van overwegend 65-plussers. Het is de verantwoordelijkheid van de beheersinstantie of uitbater van de voorziening om het naleven van de maatregelen te ondersteunen in het belang van het algemeen welzijn van alle bewoners.

1. Algemene maatregelen

- Conform de Covid-19-maatregelen in de privé sfeer, zijn de bewoners van groepen van assistentiewoningen en serviceflatgebouwen verplicht om **thuis** (in de wooneenheid) te blijven en contact met anderen dan de samenwonende partner zoveel mogelijk te vermijden.
- Iedere bewoner respecteert de **algemene hygiënemaatregelen** en laat **minimum 1,5 meter** tussen elkaar ('social distancing'), behalve bij partners die in dezelfde assistentiewoning of wooneenheid

¹ Een mogelijk geval van COVID-19 is elke persoon met een acute infectie van de bovenste of onderste luchtwegen die nieuw verschijnen of die verslechteren, indien de patiënt chronische respiratoire symptomen vertoont.

verblijven. Het contact met medebewoners wordt zoveel mogelijk beperkt en vindt enkel plaats mits het respecteren van voldoende afstand en in een open ruimte.

- **Enkel noodzakelijke verplaatsingen** zijn toegestaan, zoals naar de winkel en naar de bankautomaat gaan. Alle niet-dringende verplaatsingen zijn verboden voor alle bewoners.
- Na dagbehandeling of consultatie in het ziekenhuis van een niet-(mogelijke) COVID-19 bewoner zijn er geen bijkomende maatregelen nodig.
- **Lichaamsbeweging** in de buitenlucht is toegestaan en zelfs aanbevolen. Voor de bewoners van groepen van assistentiewoningen en serviceflatgebouwen kan dit enkel met de samenwonende partner of met één vriend(in). Bewaar ook hier minimum 1,5 meter afstand ('social distancing') en beperk het aantal verschillende contacten met vrienden tot een minimum (bijvoorbeeld ga wandelen met een mantelzorger).
- Het **verlaten** van de **assistentiewoning of serviceflat** voor andere activiteiten dan deze hierboven beschreven, wordt **sterk ontraden** (het kan immers nooit met zekerheid worden uitgesloten dat de bewoner dan in contact is gekomen met het virus), maar kan **niet verboden** worden door de uitbater/directie van de groep van assistentiewoningen of het serviceflatgebouw.
- Bewoners die **mogelijk** of zeker **besmet** zijn met COVID-19 en waarvoor geen ziekenhuisopname nodig is, blijven in hun eigen flat of woning en leven de maatregelen over **zelfisolatie** strikt na. Ze nemen contact op met hun huisarts en lichten de woonassistent in. Indien noodzakelijk, ondersteunt de woonassistent deze bewoners door het opzetten van de nodige zorg- en dienstverlening om deze zelfisolatie te bestendigen.
- De algemene voorzorgsmaatregelen over handhygiëne en 'social distancing' worden duidelijk **geafficheerd** binnen het gebouw, namelijk minstens aan de ingang en aan de lift.

2. Toegang en contactmogelijkheden

- **Toegang** tot de groep van assistentiewoningen of het serviceflatgebouw is **enkel** mogelijk voor:
 - interne en externe medewerkers (waaronder de woonassistent en medische en paramedische hulpverleners zoals thuisverpleging, thuiszorgdiensten, podoloog en poetshulp);
 - mantelzorgers die essentiële zorgtaken uitvoeren. Beperk dit bij voorkeur tot éénzelfde persoon. Overweeg of het inschakelen van professionele zorgverstrekkers aangewezen is. Meer informatie hierover is opgenomen in de maatregelen voor mantelzorgers, te consulteren via <https://www.zorg-en-gezondheid.be/corona-richtlijnen-voor-zorgprofessionals>.
- De woonassistent maakt een **oplijsting** van alle medische en paramedische hulpverleners en mantelzorgers die essentiële zorgtaken komen uitvoeren in de groep van assistentiewoningen of het serviceflatgebouw en gaat hier bij voorkeur over in gesprek met elke bewoner persoonlijk.
- **Thuisverpleging/thuiszorg** kan aan huis blijven komen om de noodzakelijke zorgen te verstrekken.
- Sinds 26 maart 2020 mag **geen enkele kapper of kapster zijn of haar beroep nog uitoefenen**, niet in een kapsalon en niet individueel als zelfstandige, loontrekkende of in een ander statuut in een één op één bezoek in een groep van assistentiewoningen of serviceflatgebouw. De activiteiten van een kapster/kapper worden daarom tijdelijk verboden. Indien nodig kan de thuisverpleegkundige, de verzorgende van de dienst voor gezinszorg of de mantelzorger de bewoner bijstaan bij de dagelijkse verzorging van de haren/het kapsel.
- **Voetverzorging**, met name de specialistische behandelingen, zoals de behandeling van een risicovoet, waarbij ten gevolge van een ziekte (onder meer diabetes, reuma, spasticiteit of kanker) of andere oorzaken (onder meer ouderdom, verwaarlozing) een verhoogd risico aanwezig is op complicaties, mag **enkel** uitgevoerd worden door een **podoloog**. Alleen die pedicures die noodzakelijk zijn, mogen nog uitgevoerd worden. Dus geen cosmetische behandelingen of andere behandelingen van de voet die niet noodzakelijk zijn. De podoloog werkt enkel op afspraak en werkt enkel één op één.
- **Extern niet-essentieel bezoek** is **niet toegelaten**, in het bijzonder contact tussen kinderen en ouderen is af te raden. Kinderen worden zelden ernstig ziek van het coronavirus, maar kunnen het wel verspreiden. **Enkel mantelzorgers**, die essentiële verzorgingstaken uitvoeren of boodschappen

komen brengen, zijn toegestaan in de assistentiewoning. Extern bezoek vindt steeds plaats in de eigen assistentiewoning, nooit in de gemeenschappelijke delen. Beperk dit bezoek tot éénzelfde mantelzorger.

- Conform de corona-maatregelen in de privésfeer, is iedereen verplicht om thuis te blijven en contact met andere mensen dan buiten het gezin te vermijden. Enkel **noodzakelijke verplaatsingen**, waaronder hulp bieden aan kwetsbare personen, zijn toegestaan. Het is mogelijk dat mantelzorgers die essentiële verzorgingstaken uitvoeren of boodschappen komen brengen, een **attest** nodig hebben om zich te kunnen verplaatsen van en naar de groep van assistentiewoningen of het serviceflatgebouw. Een model-attest is te downloaden op de website van de koepelorganisaties ouderenzorg, ook door niet-leden.

3. Werking

- Er geldt een **samenscholingsverbod**. Dit betekent concreet dat ook **samenkomsten** van bewoners in de ontmoetingsruimte(n) of gemeenschappelijke ruimten van groepen van assistentiewoningen en serviceflatgebouwen **verboden** zijn.
- Indien mogelijk, **sluit** de beheersinstantie de **gemeenschappelijke delen** fysiek af door bijvoorbeeld de deur op slot te doen. Indien het niet mogelijk is om de gemeenschappelijke delen fysiek af te sluiten, voorziet de beheersinstantie op zichtbare plaatsen meldingen dat deze ruimten tijdelijk zijn afgesloten voor samenkomsten in het kader van de beschermende maatregelen over corona.
- Een beheersinstantie kan ervoor kiezen om de gemeenschappelijke delen onbruikbaar te maken door bijvoorbeeld zitmeubilair te verwijderen. Dit kan in het bijzonder nuttig zijn voor zithoeken in gangen.
- Als de groep van assistentiewoningen of het serviceflatgebouw over een **eigen tuin** beschikt, mogen de bewoners daar gebruik van maken, op voorwaarde dat zij zich houden aan de beschermende maatregelen over het verplicht afstand houden van elkaar. Hetzelfde geldt voor een eventueel gemeenschappelijk terras. Wanneer toch overtredingen worden vastgesteld, moet de beheersinstantie van de groep van assistentiewoningen of het serviceflatgebouw de gemeenschappelijke tuin of het terras onmiddellijk afsluiten.
- **Maaltijden samen** nuttigen, binnen de eigen voorziening of in een andere voorziening, is **niet** toegestaan. Op vraag van een bewoner moet de beheersinstantie blijvend de nodige maatregelen treffen om maaltijden aan de bewoners aan te bieden, bijvoorbeeld via levering van maaltijden aan huis. Er kan ook een boodschappendienst ingeschakeld worden of boodschappen kunnen gebracht worden door een mantelzorger, bij voorkeur steeds dezelfde persoon.
- De beheersinstantie voert een **actieve communicatie** naar de bewoners en de mantelzorgers die essentiële zorgtaken uitvoeren over de beschermende maatregelen.
- Bewoners kunnen zich met hun vragen, bemerkingen en klachten (minstens telefonisch) richten tot de **woonassistent**.
- De **vrije keuze** van de zorg en ondersteuning en van de verstrekker ervan door de bewoner moet gewaarborgd blijven. De bewoner kan niet verplicht worden om bepaalde facultatieve diensten (zoals bijvoorbeeld thuisverpleging) te gebruiken die de initiatiefnemer of de voorzieningen waarmee de initiatiefnemer een overeenkomst heeft, aanbieden, ook niet in het kader van de beschermende maatregelen.

4. Ontruiming van de wooneenheid bij verhuis en na overlijden bewoner

- Deze maatregelen zijn van toepassing op alle bewoners, ongeacht hun COVID-19 status.
- De **beheersinstantie** van de groep van assistentiewoningen of het serviceflatgebouw staat **zelf** in voor de ontruiming van de wooneenheid.
- Bij de ontruiming van de wooneenheid moeten steeds de **noodzakelijke maatregelen** getroffen worden.
De directie maakt voor het **ophalen** van het meubilair en de persoonlijke goederen de nodige **afspraken** met de familieleden en/of nabestaanden.

- Het is mogelijk dat familie en/of nabestaanden een **attest** nodig hebben om zich te kunnen **verplaatsen** van en naar de groep van assistentiewoningen of het serviceflatgebouw voor het ophalen van het meubilair en de persoonlijke goederen. Een model-attest is te downloaden op de website van de koepelorganisaties ouderenzorg: www.vvsg.be, www.zorgneticuro.be, www.vlozo.be, ook door niet-leden.

5. (Her)opname van bewoners

- Er geldt een **opnamestop** voor nieuwe bewoners die thuis wonen.
- Opname is **enkel** mogelijk **binnen de erkende of aangemelde capaciteit** van de groep van assistentiewoningen of het serviceflatgebouw voor:
 - **gebruikers** van de gesloten **centra voor dagverzorging en centra voor dagopvang** waarvoor de hulpverlening door de diensten voor gezinszorg of de palliatieve netwerken en -samenwerkingsverbanden ontoereikend zijn;
 - ouderen die uit het (revalidatie)ziekenhuis ontslagen worden en waarvoor een **(directe) terugkeer**, tijdelijk of blijvend, naar de **thuisituatie niet aangewezen** is;
 - nieuwe bewoners die van thuis komen en die al een schriftelijke **opnameovereenkomst** hadden getekend **vóór 1 april 2020**;
 - bewoners die in een **andere groep van assistentiewoningen of serviceflatgebouw** verblijven;
 - bewoners die in een centrum voor **kortverblijf type 1** verblijven, al dan niet verbonden aan een woonzorgcentrum;
 - gebruikers die in een **centrum voor herstelverblijf** verblijven;
 - ouderen die van **thuis** komen en die geconfronteerd worden met een **acute noodsituatie** (bijvoorbeeld partnergeweld, het wegvallen van een mantelzorger wegens ziekte, overlijden van een partner) **én** waarvoor **geen directe andere oplossing** is, kunnen, na advies van de huisarts, de woonassistent én een derde professional (bijvoorbeeld thuisverpleging, thuiszorg, ...), in een assistentiewoning of serviceflat worden opgenomen met een overeenkomst van bepaalde duur of onbepaalde duur.
Indien gekend, wordt aan de woonassistent meegedeeld of deze persoon (mogelijke) COVID-19 besmet is. **Niet-(mogelijke) COVID-19 ouderen** verblijven na opname gedurende **14 dagen in de woning of wooneenheid** (geen contactdruppelisolatie). Bij opname van een **(mogelijke) COVID-19 bewoner**: opname met 14 dagen contactdruppelisolatie te tellen vanaf de start van de symptomen én tot het verdwijnen van de symptomen van COVID-19, vastgesteld door de huisarts. De woonassistent raadpleegt de huisarts voor verdere instructies. De woonassistent ondersteunt deze bewoners door het opzetten van de nodige zorg- en dienstverlening om de zelfisolatie te bestendigen;
 - ouderen die uit een **voorziening geestelijke gezondheidszorg** ontslagen worden en waarvoor een (directe) terugkeer, tijdelijk of blijvend, naar de thuisituatie niet aangewezen is;
 - ouderen die uit een **centrum voor residentiële revalidatie** ontslagen worden en waarvoor een (directe) terugkeer, tijdelijk of blijvend, naar de thuisituatie niet aangewezen is.
- Voor alle opnames geldt dat er **geen zwaar zorgprofiel** kan zijn, het zorgprofiel moet dus passen binnen de doelgroep van een groep van assistentiewoningen of serviceflatgebouw.
- De **schriftelijke opname-overeenkomst** voor bewoners van een groep van assistentiewoningen of serviceflatgebouw kan ook van **bepaalde duur** zijn.
- Tijdens het tijdelijke verblijf werkt de voorziening, indien nodig, mee aan een permanente oplossing.
- Bij een **totaal gebrek aan beschermingsmaterialen** die noodzakelijk zijn voor de (her)opname van een (mogelijke) COVID-19 persoon in een groep van assistentiewoningen of een serviceflatgebouw wordt vanuit het **ziekenhuis het noodzakelijke beschermingsmateriaal voor 14 dagen** onmiddellijk en tegelijkertijd met de transfer van de persoon meegegeven. Indien het ziekenhuis in de onmogelijkheid is om aan deze voorwaarde te voldoen, kan de groep van assistentiewoningen of het serviceflatgebouw de (her)opname van de (mogelijke) COVID-19 persoon weigeren.

4. CHIRURGISCHE MONDNEUSMASKERS

Om overdracht van het SARS-CoV-2 virus door druppels te vermijden, dragen **alle** interne **medewerkers** van **alle** groepen van assistentiewoningen en serviceflatgebouwen, waaronder de woonassistent, **steeds** een **chirurgisch mondneusmasker**. De Vlaamse Taskforce COVID-19 Zorg heeft dit beslist op 24 april 2020.

5. MEE TE DELEN GEGEVENS

1. Verplichte registratie COVID-19 sinds 22 april 2020 in het e-loket van Zorg en Gezondheid

- Om zicht te houden op de uitbraak van COVID-19 en om advies te kunnen verlenen over uitbraakbeheersing, moeten de initiatiefnemers van alle woonzorgcentra in Vlaanderen sinds 18 maart 2020 dagelijks via het e-loket van Zorg en Gezondheid een aantal gegevens doorsturen.
- **Sinds 22 april 2020** werd de verplichte registratie in het e-loket **uitgebreid** naar **alle erkende en aangemelde groepen van assistentiewoningen en serviceflatgebouwen** in Vlaanderen.
- Zie <https://www.zorg-en-gezondheid.be/melding-covid-19-in-woonzorgcentra>.
- Het is belangrijk dat u dagelijks de juiste en volledige gegevens doorstuurt in het e-loket.

2. Geen bijkomende meldingen

- De huisarts, de woonassistent of de thuisverpleegkundige moet geen data apart doorgeven aan Zorg en Gezondheid, vermits de verplicht te melden gegevens doorgestuurd worden via de verplichte dagelijkse registratie door de uitbater of directie van de groep van assistentiewoningen of het serviceflatgebouw via het e-loket van Zorg en Gezondheid.
- Op basis van de verplichte registratie in het e-loket, zal aan prioritering gedaan worden door Zorg en Gezondheid voor verdere ondersteuning.
- Groepen van assistentiewoningen of serviceflatgebouwen die problemen ondervinden met de beheersing van een **cluster/uitbraak** van COVID-19 kunnen steeds advies vragen via infectieziektebestrijding@vlaanderen.be of via telefoon (zie verder punt 10 voor contactgegevens).

6. INSTRUCTIEMATERIAAL

Er is allerlei instructiemateriaal beschikbaar om de groepen van assistentiewoningen en serviceflatgebouwen te ondersteunen:

- Op www.zorginfecties.be vindt u:
 - **instructiematerialen**: affiches, een folder voor bewoners en bezoekers, een folder voor (para)medici in woonzorgcentra, stickers, hygiënekaarten/isolatiekaarten druppel, contact en contactdruppel. Wegens de drukte kunnen bestellingen van gedrukte materialen vertraging oplopen. Het is ook steeds mogelijk om de PDF-versies van de aangeboden materialen zelf af te printen;
 - het **werkinstrument** 'Infectiepreventiebeleid in Vlaams woonzorgcentra' (enkel downloadbaar);
 - **instructiefilmpjes** over het correct uitvoeren van handhygiëne en het uittrekken van niet-steriele handschoenen.
- Op <https://www.zorg-en-gezondheid.be/per-domein/infectieziekten-en-vaccinaties/coronavirus/uitbraak-coronavirus-covid-19/hygi%C3%ABne-en-beschermingsmateriaal> vindt u:
 - een affiche met voorzorgsmaatregelen coronavirus;

- een video over hoe een besmetting met het coronavirus te voorkomen.
- Op <https://www.zorg-en-gezondheid.be/covid-19-correct-gebruik-van-beschermingsmateriaal> vindt u:
 - twee **affiches**, geactualiseerd op 20 april 2020, met de **indicaties** voor het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) door zorgpersoneel en niet-zorgpersoneel;
 - twee **affiches** over de **volgorde** van het aantrekken van persoonlijke beschermingsmiddelen en de volgorde van het uittrekken van persoonlijke beschermingsmiddelen;
 - twee **instructiefilms** over het **aan- en uittrekken** van persoonlijke beschermingsmiddelen;
 - **verschillende E-cursussen** waaronder een instructiefilm over zuurstoftoediening via zuurstofbril van de Hogeschool West-Vlaanderen.

7. MANAGEMENTONDERSTEUNING VOOR ERKENDE GROEPEN VAN ASSISTENTIEWONINGEN EN SERVICEFLATGEBOUWEN

Erkende groepen van assistentiewoningen en serviceflatgebouwen die in een precare situatie zitten wegens een uitbraak van COVID-19 kunnen een subsidie krijgen om een **crisismanager** aan te stellen die de voorziening bijstaat bij het beheer.

Hiervoor gelden dezelfde maatregelen als voor de woonzorgcentra.

8. ADMINISTRATIEVE TERMIJNEN BRANDVEILIGHEID

Vragen hierover kunnen gemaïld worden naar ouderenzorg@vlaanderen.be.

9. GELDIGHEIDSDUUR

Deze maatregelen gelden voorlopig **tot en met zondag 17 mei 2020**.

10. VRAGEN?

Bevoegde overheidsdienst	Telefoon/mail	Websites
Agentschap Zorg en Gezondheid	Er kan contact opgenomen worden met Zorg en Gezondheid via het generieke mailadres: ouderenzorg@vlaanderen.be of telefonisch tijdens weekdays op het nummer 02 553 35 79 (tijdens de kantooruren van 9.00 tot 12.00 en van 13.00 tot 16.00). Dienst Infectieziektebestrijding: infectieziektebestrijding@vlaanderen.be	https://www.zorg-en-gezondheid.be/uitbraak-coronavirus-covid-19 https://www.zorg-en-gezondheid.be/corona-richtlijnen-voor-zorgprofessionals www.zorginfecties.be

	<p>Telefonisch: enkel voor artsen en enkel tijdens de kantooruren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Antwerpen: 03 224 62 06; - Limburg: 011 74 22 42; - Oost-Vlaanderen: 09 276 13 70; - Vlaams-Brabant: 016-66 63 53; - West-Vlaanderen: 050 24 79 15. <p>Buiten de kantooruren (enkel voor artsen): 02 512 93 89.</p>	<p>www.zorg-en-gezondheid.be/contact-infectieziektebestrijding-en-vaccinatie</p>
Federale overheid	<p>Contactcenter infolijn voor burgers: 0800 14 689.</p>	<p>https://epidemiowiv-isp.be/ID/Pages/2019-nCoV.aspx</p> <p>https://www.info-coronavirus.be/nl/</p>